

Історія української культури

Шмідт Єлизавета іванівна, асистент кафедри новітньої історії України

Пошта: shmidt.el.iv@gmail.com

Telegram: [@shmidt_yel](https://www.instagram.com/shmidt_yel)

Вступ. Теоретичні основи курсу

План

1

Культура: еволюція поглядів та сучасні інтерпретації

2

Класифікація, функції та періодизація культури

3

Теорії культурогенезу

4

Культура та світогляд

5

Значення культури в житті суспільства

Культура - це

Культура - це

Український тлумачний словник

- Сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії. *Він, купець, що раз у раз мав діло з різним народом, їздив по чужих землях,.. захопився блиском та багатством європейської культури, правда, більше зовнішньої* (Коцюб., II, 1955, 135);
- Освіченість, вихованість. - *Вона дуже відрізняється від своїх ровесниць. Здається мені, що вона має культуру і в серці* (Коб., III, 1956, 118); - *Культури йому бракує. Ой як бракує! - вирішив зять, обмацуючи руками лисніючу під оком гулю* (Шиян, Баланда, 1954, 47).
- Розведення, вирощування якої-небудь рослини або тварини; культивування. *Дика у тебе, волошко, натура, що не злама її людська культура, бо ж не скорив тебе той садівник, що дивовиди виводити звик* (М. Рильський)
- Рівень, ступінь досконалості якої-небудь галузі господарської або розумової діяльності. *Шукай не щастя, а правди, бо щастя — це наслідок правди. Культура серця — це найвища культура* (Григорій Сковорода)
- Мікроорганізми, вирощені в лабораторних умовах у живильному середовищі. *Не чіпайте цього флакончика. В ньому культура менінгококів*

Культура – прояв людського життя, який виражається в найрізноманітніших моделях поведінки та засобах і продуктах діяльності, зокрема в ідеях, ідеалах, нормах та цінностях.

Культура — сукупність матеріальних і духовних, нематеріальних цінностей, створених людством протягом його історії

(лат. cultura — «обробіток», «обробляти»)

Класифікація

1

За рівнем приналежності (світова, національна, субкультура, культура особистості)

2

За формою існування (матеріальна, духовна, фізична)

3

За особливостями світогляду (релігійна, міфологічна, наукова)

4

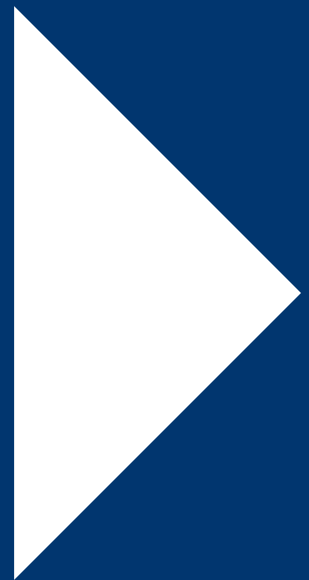
За художньо-стильовими ознаками (ренесанс, бароко, класицизм, модерн)

5

Хронологічний, географічний, економічний принципи ...

Функції

- ПІЗНАВАЛЬНА
- ЕТНОФОРМУВАЛЬНА ТА ЕТНОЗАХИСНА
- РЕГУЛЯТИВНА АБО НОРМАТИВНА
- СВІТОГЛЯДНА
- СЕМІОТИЧНА
- КОМУНІКАТИВНА
- АКСІОЛОГІЧНА
- ЕМОЦІЙНО ЕСТЕТИЧНО

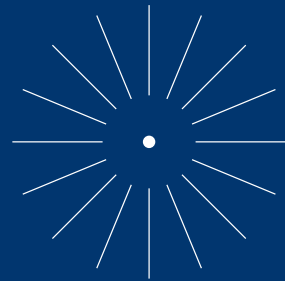

Класична періодизація:

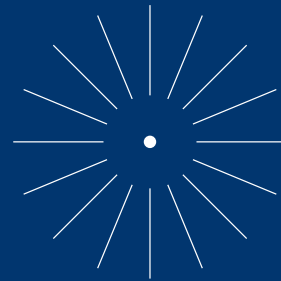
- 01** Первісна культура: від появи людини до виникнення перших цивілізацій
- 02** Культура стародавнього світу: від становлення перших держав Стародавнього Сходу до загибелі Римської імперії
- 03** Культура середніх віків: від зникнення античності до Великих географічних відкриттів
- 04** Культура раннього нового часу: від відкриття Америки до становлення індустріального суспільства
- 05** Культура нового часу: кінець XVIII - початок XX ст.
- 06** Культура новітньої епохи: від Першої світової війни до сьогодення

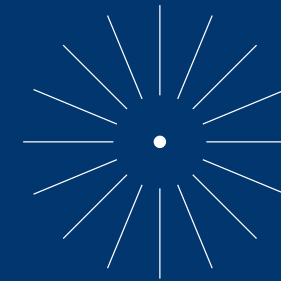
ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ (Льюїс Генрі Морган, Адам Фергюсон)

Дикунство: найбільш примітивний період, коли люди збирались збиральництвом та полюванням

Варварство: починається винайденням гончарства та переходом до землеробства і скотарства

Цивілізація: починається винайденням писемності, створенням наук, розвитком міст тощо.

СОЦІОЛОГІЧНА ПЕРІОДИЗАЦІЯ (ДОМІНУЮЧА СФЕРА ЗАЙНЯТОСТІ)

01 Архаїчне суспільство

02 Аграрне суспільство

03 Індустріальне
суспільство

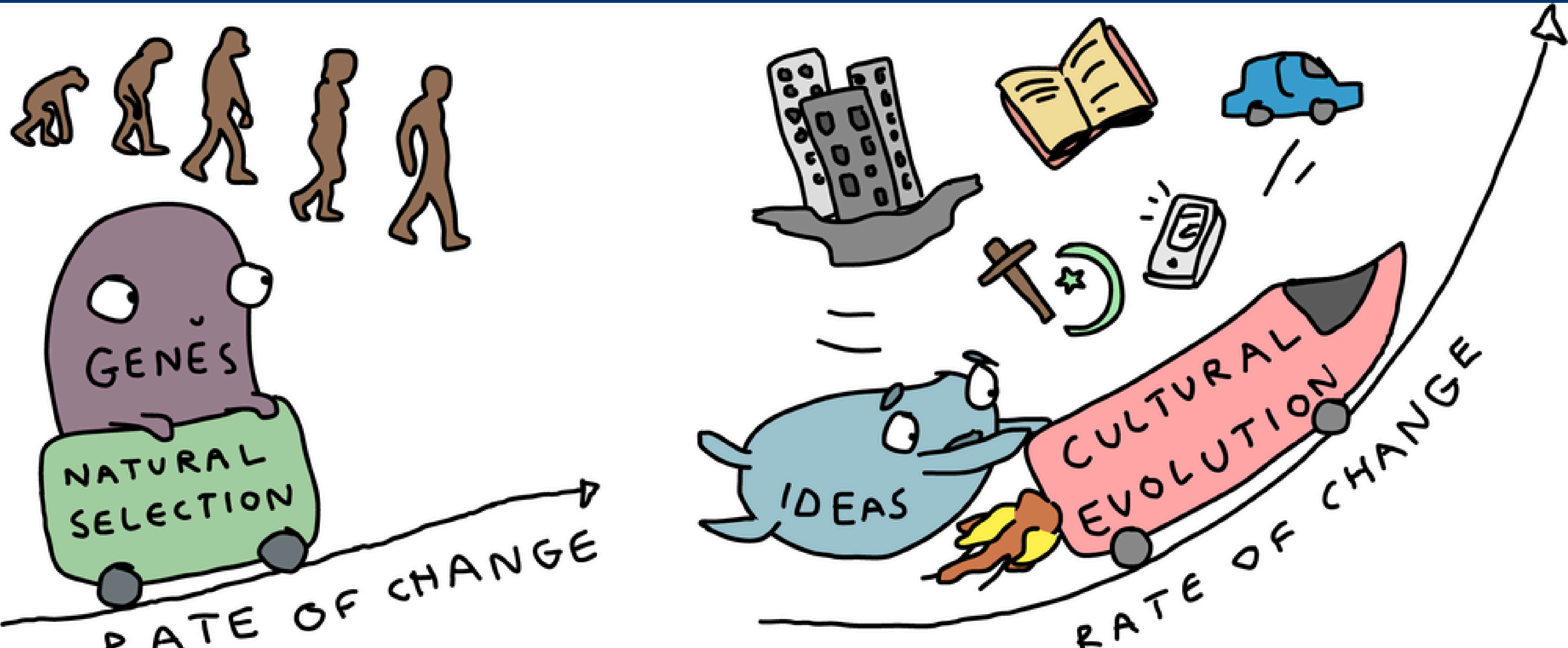
04 Постіндустріальне
суспільство

ЗА ВІДОБРАЖЕННЯМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ:

1	Первісний
2	Рабовласницький
3	Феодальний
4	Капіталістичний (буржуазний)
5	Комуністичний

Культурогенез (від слів «культура» і «генезис») – процес появи, формування й розвитку людської культури як системи буття загалом, а також культур, культурних форм і норм різних людських спільнот (етнічних, соціальних, релігійних тощо) зокрема.

Теорії

культурогенезу

ЕВОЛЮЦІЙНА

ТРУДОВА

ІГРОВА

СОЦІАЛЬНА

СИМВОЛІЧНА

КОСМОЛОГІЧНА

ТЕОЛОГІЧНІ

ПСИХОАНАЛІТИЧНАЛІЧНА

Зігмунд Фройд

Основна ідея - релігійно-культурні уявлення виникають та еволюціонують як результат витіснення інстинктивних потягів, почуття провини та потреби в ритуальному контролі несвідомого.

Карл Юнг

Основна ідея - Культура — це прояв колективного несвідомого, де архетипи (успадковані) реалізуються через міфи, мистецтво, релігію та ритуали, сприяючи індивідуації (розвитку особистості) та духовному розвитку.

СВІТОГЛЯД

1

Де я? (природа реальності).

2

Хто я? (сутність людини).

3

Звідки я взявся? (походження людини).

4

Навіщо я тут? (сенс життя).

5

Що буде зі мною потім? (призначення людини)

Запорізький
Національний
Університет

Питання до обговорення

як ви розумієте цю цитату у
контексті взаємозв'язку понять
культури та світогляду

**«людство має
оновитися у
новому
світогляді, якщо
воно не бажає
загинути»**

Питання до обговорення

“Необхідно взяти до уваги негативний досвід останнього десятиліття, коли на посаду міністра культури України призначали або бюрократів радянського зразка, або лояльних до влади митців без управлінського досвіду. Такі міністри були нездатними зрозуміти ані потреб галузі культури, ані викликів, що стоять перед нею, ані цінності культури для загального суспільного розвитку, ані того, що сфера культури є важливим чинником економіки і потужним роботодавцем: від її злагодженої діяльності залежить добробут значної частини громадян.”

(Петиція діячів культури від 22 лютого 2014р).